

REVITALIZACE PROSTORŮ PO DOBÝVÁNÍ NEROSTNÝCH SUROVIN

REHABILITATION PROGRAM OF QUARRY AREA

VÁCLAV ŠTEFEK

Povrchové dobývání nerostných surovin průmyslovými metodami těžby vytváří v krajině změny, které trvale a významně ovlivňují krajinný ráz území. Stavby nezbytné pro společenský rozvoj mohou ale do krajiny přinést i novou estetickou hodnotu. Novým řešením zahlazení důsledků těžby je plánovaná tvorba postindustriální krajiny a programová revitalizace území.

Současné dobývání je podmíněno nezbytnou mechanizací rozpojování, nakládání a dopravy rubaniny, ale i přísnými zásadami bezpečnosti těžebního provozu. To v důsledku vede k vytváření pravidelných geometrizovaných útvarů ve formě horizontálních etáží a dopravních cest, které zcela nezapadají do charakteru krajiny. Dnešní těžba stavebních surovin probíhá za zcela odlišných bezpečnostních a ekonomických podmínek, než ruční těžba první poloviny 20. století. Starou ruční těžbou vznikaly útvary nepravidelných tvarů, které vytvářely nové prostorové stanoviště a následně podmínky pro biologickou diverzitu. Přírodovědný význam takových biotopů jako zdroje genetické obnovy dokládá řada lokalit s vyhlášenou územní ochranou přírody ve starých lomech. Takové útvary vznikly za jiných podmínek těžby, dnes neopakovatelných a jejich biologická stabilizace trvala desítky let (např. lom Velká Amerika u Mořiny).

Novým aktivním přístupem je tvorba konečné morfologie prostoru po ukončeném dobývání do tvarů blízkých přírodním a rušení geometrizovaných útvarů. Vytvoření příhodné morfologie podle kompozičního záměru je základním předpokladem začlenění takového místa do krajiny a další úspěšné revitalizace území. Je nutné však vycházet z technických podmínek potřeby dotěžení zásob suroviny a vytváření dlouhodobě stabilních závěrných svahů. Pro urychlení biologické rekultivace je účelné zahájení takového procesu již v období vlastní těžby, doplněného případně o výsadbu druhů dřevin příslušného území. Příkladem takové konstruktivní činnosti jsou již realizované sanační úpravy jižní a západní lomové stěny Velkolomu Čertovy schody v dobývacím prostoru Koněprusy (VLČS, a. s.). Součástí projektu terénních úprav bylo ocenění významu jednotlivých geologických lokalit v rámci celého lomu a stanovení podmínky jejich zachování, především paleontologicky nejvýznamnějších. Cílem je vytvoření

Obr. 2 Projektovaný stav lomu po rekultivaci

Fig. 2 Projected situation of quarry area after rehabilitation

Geologického parku Čertovy schody. Přiložené obrázky znázorňují původní stav jižní části lomu (obr. 1), stav projektovaný (obr. 2) a stav při dokončování terénních úprav (obr. 3). V této části lomu bude těžba pokračovat již pouze zahlubováním.

Řešení výpočtu zásob, projektování těžby a detailních plánů sanace a rekultivace jsou stěžejní činnosti firmy GET, s. r. o., Praha. Zpracování „Dokumentace vlivů těžby na životní prostředí“ a „Plánu otírky a přípravy dobývání“ slouží k zajištění povolení hornické činnosti v rámci servisu pro těžební podniky zabývající se těžbou stavebních a dalších nerudných surovin. Počítačová vizualizace na základě podrobné mapové dokumentace zpracované ve 3D modelech umožňuje vyjádření projektovaného stavu v různých pohledech, což usnadňuje přiblížení projednávané problematiky širší veřejnosti.

RNDr. Václav Štefek
GET, s. r. o.

Korunovačnická 29, 170 00 Praha 7
tel.: 02 3337 0741, 02 3337 2730
e-mail: get@get.cz, www.get.cz

Obr. 1 Pohled na jižní část lomu VČS – západ před čtyřmi roky

Fig. 1 View of south part of quarry VCS – west four years ago

Obr. 3 Morfologie lomu při dokončování terénních úprav

Fig. 3 Morphology of the same area during finalization works

